

Kæmpepileurt og Japansk Pileurt

Kort resume:

Kæmpepileurt og Japansk Pileurt og hybrider af disse, betragtes i Danmark som invasive plantearter. Planterne har ingen naturlige fjender og på grund af deres gode tilpasningsevne og hurtige udbredelse kan de udkonkurrere naturligt hjemmehørende vegetation. Pileurt ses ofte sprede sig fra steder, hvor der er dumpet haveaffald.

På det fredede areal vokser der japansk pileurt, som grundejerforeningen ønsker at udrydde. Desværre kan man ikke nøjes med at skære planterne ned. Planterne skyder igen fra deres store rodnet.

Hvad kan man gøre?

De unge planter/nye skud skal hives op med rod, mens de store planter skal klippes af så langt nede mod jorden som muligt. Det er vigtigt, at intet plantemateriale fra rødderne efterlades på jorden, da planterne er eksperter i genvækst fra alle roddele. Planterne skal bortskaffes ved afbrænding eller lægges i affaldsbøtten.

Bekæmpelsen går ud på at "udsulte" rodnettet, så der til sidst ikke er kræfter til at sætte nye skud. Det kræver en indsats fra maj til oktober – år efter år.

Japan-pileurt

Reynoutria japonica, syn.: Fallopia japonica

Japan-pileurt stammer fra det fjerne østen og har sin naturlige udbredelse i Japan, Kina, Korea og Taiwan. Den blev indført som prydblade til haver og parker for mere end 100 år siden. Nogle steder er planten anvendt til dyrefoder. Japan-pileurt er fundet forvildet i Danmark første gang i 1844.

Derfor er arten uønsket

Japan-pileurt skygger den naturlige vegetation ihjel og forringer de landskabelige og rekreative værdier, når den omdanner lysåbne arealer til tætte uigennemtrængelige bevoksninger.

Japan-pileurt er meget svær at bekæmpe på grund af dens omfattende rodnet og kraftige vækst. Selv efter bekæmpelse kan japan-pileurt spire igen fra små rod- eller stængelfragmenter, hvilket gør kontrol tidskrævende og dyr.

Udseende og voksested

Japan-pileurt er medlem af syrefamilien (*Polygonaceae*) og betegnes som tilhørende de store pileurter. Den store pileurt er en stor, livskraftig staude og derfor populær som prydblade. Japan-pileurt kan blive 1-3 meter høj og danner ofte meget tætte bestande med ca. 80 skud pr. m².



Stænglerne er tykke, hule og bambusagtige, foroven rigt grenet og ofte rødlig. Hos japan-pileurt er bladene 5-12 cm lange og bredt ovale. Bladbasis er lige afskåret. Bladene sidder spredt på stænglerne. Den blomstrer fra august til oktober. Blomsterne er cremefarvede og fremkommer i grenede aks.

De store pileurter er følsomme overfor tidlig nattefrost og visner i september måned. Når bladene visner, er der kun de nøgne, tomme stængler tilbage. De nøgne stængler og det rigt forgrenede netværk af jordstængler overvintret. Planternes underjordiske dele kan nå 2 meter ned i jorden og op til 7 meter ud fra centrum.

Forvekslingsmuligheder

I Danmark findes to arter af store pileurter: Japan-pileurt og kæmpepileurt (*Reynoutria sachalinensis*, syn.: *Fallopia sachalinensis*) samt hybrider af disse. Den tydeligste forskel på de to arter er, at bladenes midtribbe hos kæmpe-pileurt ofte er røde, mens de hos japan-pileurt er lyst grønne. Desuden er kæmpepileurt højere og bladene er længere end hos japan-pileurt (ca. 15-30 cm lange modsat japan-pileurts 5-12 cm lange blade). Der er også forskel på bladbasis, som hos japan-pileurt danner en ret vinkel modsat kæmpepileurts hjerteformede grund.

Kæmpepileurt

Fallopia sachalinensis

Beskyttelse og regulering

Kæmpepileurt anses for at være en invasiv art og ønskes bekæmpet.

Hvorfor uønsket

Kæmpepileurt danner flere meter høje, meget tætte bestande, hvor under der er meget mørkt, og næsten ingen andre planter, dyr eller fugle trives. Når pileurterne vokser langs vandløb, kan der desuden komme problemer med erosion om vinteren, når der ikke er nogen planter til at beskytte brinkerne og holde på jorden.

Status for bekæmpelse

Arten er i fremgang og ses flere steder i Danmark. Al bekæmpelse bør starte tidligt om foråret. Den bedste bekæmpelse er konstant nedskæring i et par år eller gentagen slåning. Læs mere om bekæmpelse af kæmpepileurt i [Miljøstyrelsens vejledning](#).

Udbredelse

Kæmpepileurt stammer fra det fjerne østen og har sin naturlige udbredelse i Japan, Kina, Korea og Taiwan. Den blev indført som prydblade til haver og parker for ca. 100 år siden. Nogle steder er planten anvendt til dyrefoder. I Danmark er kæmpepileurt fundet forvildet første gang i 1950.



Udseende

Kæmpepileurt er medlem af syrefamilien (Polygonaceae) og betegnes som tilhørende de store pileurter. Den store pileurt er en meget flot, livskraftig staude og derfor populær som prydblade. Kæmpepileurt kan blive 3-4 m høj og danner ofte meget tætte bestande med ca. 80 skud pr. m². De ofte rødlige stængler er opret, kantet-furet, hule og bambusagtige, med spredte blade. Hos kæmpepileurt er bladene tilspidset ovale med hjerteformet grund og ca. 15-30 cm lange. Bladenes midtribbe er ofte rød. Planten blomstrer fra august til oktober. Blomsterne er gulgrønne og fremkommer i tætte aks. De store pileurter er følsomme overfor tidlig nattefrost og visner i september måned. Når bladene visner, er der kun de nøgne, tomme stængler tilbage. De nøgne stængler og det rigt forgrenede netværk af jordstængler overvintrer. Planternes underjordiske dele kan nå 2 m ned i jorden og ud til 7 m fra centrum.

Forvekslingsmuligheder

I Danmark findes to arter af store pileurter: kæmpepileurt og japansk pileurt (*Fallopia japonica*) samt hybrider af disse. Den største forskel på de to arter er, at bladenes midtribbe hos kæmpepileurt ofte er rød, mens den hos japansk pileurt er lys grøn. Desuden er kæmpepileurt højere og bladene er længere end hos japansk pileurt (ca. 15-30 cm lange modsat japansk pileurts 5-12 cm lange blade). Der er også forskel på bladbasis som hos japansk pileurt danner en ret vinkel modsat kæmpepileurts hjerteformet grund.

Formering

Arten er flerårig. I Danmark sætter arterne ikke frø, men formerer sig vegetativt. Selv meget små stumper af jordstængelen på 1 cm er i stand til at danne en ny plante. De spredes f.eks. med fyldjord, der transporteres, eller med vand. Modsat de fleste andre stauder tåler pileurternes roddele og stængler udtørring. Selv de tørre stængler skyder efter ca. 1 uges ophold i vand. De nye skud spirer frem i det tidlige forår. Kæmpepileurt er endnu ikke et stort problem, da den formerer sig langsomt ved rodskud og derfor spredes langsomt ved egen kraft.

Voksested

I Danmark findes kæmpepileurt på forskellige jorder, sure som basiske. Den vokser langs vandløb, i skove, krat, vejkanter og omkring bebyggelser og kan sågar vokse steder med højt indhold af jern og tungmetaller (f.eks. på lossepladser). Arten findes desuden i nogle haver som prydblade. Kæmpepileurt ses ofte sprede sig fra steder, hvor der er dumpet haveaffald.